

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
КАФЕДРА КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи
та соціальних питань і розвитку
Львівського національного університету
імені Івана Франка доц. Лозинський М.В.

_____

« ____ » _____ 20 __ р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ: ТЕОРІЯ ТА
ПРАКТИКА**

галузь знань **08 «Право»**
спеціальність **081 «Право»**
освітньо-професійна програма ОС Магістр
спеціалізація **«Організаційно-правове забезпечення органів публічної влади»**
обов'язкова дисципліна
юридичний факультет

Робоча програма навчальної дисципліни «Децентралізація публічної влади в Україні: теорія та практика» для студентів за галуззю знань 08«Право», спеціальністю 081 «Право» у межах освітньо-професійної програми ОС Магістр, 2018 р.

Розробник:

Гураль Павло Федорович, завідувач кафедри конституційного права, доктор юридичних наук, професор

*Робоча програма затверджена на засіданні кафедри конституційного права
юридичного факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка
(Протокол від «29» серпня 2018 року № 1)*

**Завідувач кафедри
конституційного права**

_____ проф. П.Ф. Гураль

«__» _____ 2018 року

Схвалено Вченою Радою юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка (галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право» у межах освітньо-професійної програми ОС Магістр) Протокол від «__» _____ 2018 року № ____

«__» _____ 2018 року

Голова _____ проф. В.М. Бурдін

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 4,5	Галузь знань 08 «Право»	Обов'язкова	
	Спеціальність 081 «Право»	Рік підготовки:	
		1-й	1-й
Загальна кількість годин 135	Освітньо-професійна програма ОС Магістра	Семестр	
		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 5	Освітньо-професійна програма ОС Магістра	Лекції	
		16 год.	12
		Практичні	
		32 год.	8
		Самостійна робота	
		87 год.	115
Вид контролю: іспит			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 1:2

для заочної форми навчання – 1:6

Мова навчання: українська.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: вивчення проведення реформи децентралізації публічної влади в Україні, її організаційно-правового механізму та результатів цієї реформи.

Завданнями: є вивчення сучасних концепцій і практичного проведення децентралізацій публічної влади у зарубіжних країнах та їх вплив на розвиток економічної, соціальної та культурної інфраструктури територіальних громад, поліпшення надання адміністративних послуг населенню та удосконалення адміністративно-територіального устрою держави.

Результати навчання. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати: сучасні тенденції щодо децентралізації публічної влади в зарубіжних країнах, про необхідність реформи в Україні, концепцію і законодавство України,

зокрема про добровільне об'єднання територіальних громад; про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади), Проект закону (доопрацьований) № 2217^a від 15.07.2015 р., внесений Президентом України, етапи проведення децентралізації публічної влади в Україні та їх правове регулювання;

уміти: логічно та послідовно викласти засвоєний ним матеріал, аналізувати та засвоювати відповідні нормативно – правові акти, робити самостійні науково обгрунтовані висновки та узагальнення, аргументовано відстоювати свою організаційно – правову позицію.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. КОНЦЕПЦІЯ РЕФОРМУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Концепція передбачає вирішення реформи місцевого самоврядування шляхом визначення територіальної основи для діяльності виконавчої влади здатних забезпечити доступність та належну якість публічних послуг, що надаються таким органом, а також необхідної для цього ресурсної бази;

- створення належних матеріальних, фінансових та організаційних умов для забезпечення здійснення органами місцевого самоврядування власних і делегованих повноважень;

- розмежування повноважень у системі органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади на різних рівнях адміністративно – територіального устрою за принципом субсидіарності;

- розмежування повноважень між органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування на засадах децентралізації влади;

- запровадження механізму державного контролю за відповідністю Конституції та законом України рішень органів місцевого самоврядування та якісного надання населенню публічних послуг;

- максимального залучення населення до прийняття управлінських рішень, сприяння розвитку форм прямого народовладдя;

- удосконалення механізму координації діяльності місцевих органів виконавчої влади.

ТЕМА 2. ПРИНЦИПИ РЕФОРМУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЛАДИ

Реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади здійснюється з дотриманням таких принципів:

- верховенства права;
- відкритості, прозорості та громадської участі;
- повсюдності місцевого самоврядування;
- субсидіарності;
- доступності публічних послуг;

- підзвітності та підконтрольності органів і посадових осіб місцевого самоврядування територіальній громаді;
- підконтрольності органів місцевого самоврядування органом виконавчої влади у питаннях дотримання Конституції та законів України;
- правової, організаційної та фінансової спроможності місцевого самоврядування;
- державної підтримки місцевого самоврядування;
- партнерства між державою та місцевим самоврядуванням;
- сталого розвитку територій.

ТЕМА 3. СУБ'ЄКТИ І УМОВИ ДОБРОВІЛЬНОГО ОБ'ЄДНАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Суб'єктами добровільного об'єднання територіальних громад є суміжні територіальні громади сіл, селищ міст.

Об'єднана територіальна громада, адміністративним центром якої визначено місто є міською територіальною громадою, центром якої визначено селище, - селищною, центром якої визначено село – сільською.

Добровільне об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст здійснюється з дотриманням таких умов:

- у складі об'єднаної територіальної громади не може існувати іншої територіальної громади, яка має свій представницький орган місцевого самоврядування;
- територія об'єднаної територіальної громади має бути нерозривною, межі об'єднаної територіальної громади визначаються по зовнішніх межах юрисдикції рад територіальних громад, що об'єдналися;
- при прийнятті рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад беруться до уваги історичні, природні, етнічні, культурні та інші чинники, що впливають на соціально – економічний розвиток об'єднаної територіальної громади;
- якість та доступність публічних послуг, що надаються в об'єднаній територіальній громаді, не можуть бути нижчими ніж до об'єднання;
- адміністративним центром об'єднаної територіальної громади визначається населений пункт (село, селище, місто), який має розвинуту інфраструктуру і, як правило, розташований найближче до географічного центру території об'єднаної територіальної громади;
- добровільне об'єднання територіальних громад не призводить до зміни статусу населення пунктів як сільської чи міської місцевості;
- найменування об'єднаної територіальної громади, як правило, є похідним від найменування населеного пункту (села, селище, міста) визначеного її адміністративним центром.

ТЕМА 4. ІНІЦІУВАННЯ ДОБРОВІЛЬНОГО ОБ'ЄДНАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Ініціаторами добровільного об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст можуть бути:

- 1) Сільський, селищний міський голова;
- 2) Не менш як третина депутатів від загального складу сільської, селищної, міської ради;
- 3) Член територіальної громади в порядку місцевої ініціативності;
- 4) Органи самоорганізації населення відповідної території (за умови представлення ними інтересів не менш як третини членів відповідної територіальної громади);
- 5) Пропозиція щодо ініціювання добровільного об'єднання територіальних громад повинна містити:
  - перелік територіальних громад, що об'єднуються, із зазначенням відповідних населених пунктів;
  - визначення адміністративного центру об'єднаної територіальної громади та її найменування.
- 6) Сільський, селищний, міський голова забезпечує вивчення пропозиції щодо ініціювання добровільного об'єднання територіальних громад та її громадське обговорення, яке проводиться протягом 30 днів з дня надходження такої пропозиції. Після завершення громадського обговорення пропозиція надається до відповідної ради на наступну сесію для прийняття рішення про надання згоди на добровільне об'єднання територіальних громад та делегування представника (представників) до спільної робочої групи.
- 7) Порядок проведення громадського обговорення з питань, передбачених цим Законом, визначається сільською, селищною, міською радою.

ТЕМА 5. ПІДГОТОВКА РІШЕНЬ ЩОДО ДОБРОВІЛЬНОГО ОБ'ЄДНАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

1. Проекти рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад повинні містити:
  - перелік територіальних громад, що об'єднуються, із зазначенням відповідних населених пунктів;
  - визначення адміністративного центру об'єднаної територіальної громади та її найменування;
  - план організаційних заходів щодо добровільного територіальних громад.
2. Сільські, селищні, міські голови забезпечують протягом 60 днів проведення обов'язкового громадського обговорення (громадські слухання, збори громадян, інші форми консультацій з громадськістю) підготовлених спільно робочою групою проектів рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад, за

результатами якого якою сільські, міські голови вносять питання про його схвалення на розгляд сільських, селищних, міських рад.

Питання про схвалення проекту рішення щодо добровільного об'єднання територіальних громад розглядається сільськими, селищними, міськими радами – протягом 30 днів з дня його внесення на розгляд та з врахуванням результатів громадського обговорення.

3. Схвалені сільськими, селищними, міськими радами проекти рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад у п'ятиденний строк подаються Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласній державній адміністрації для надання висновку щодо відповідності цього проекту Конституції та законом України.

ТЕМА 6. ПІДГОТОВКА ВИСНОВКУ РАДИ МІНІСТРІВ АВТОНОМНОЇ РЕСПУБЛІКИ КРИМ, ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ ЩОДО ДОБРОВІЛЬНОГО ОБ'ЄДНАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

1. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласна державна адміністрація протягом 10 робочих днів з дня отримання проекту рішення щодо добровільного об'єднання територіальних громад готує відповідний висновок, що затверджується постановою Ради міністрів Автономної Республіки Крим, розпорядженням голови обласної державної адміністрації.

2. У разі відповідності проекту рішення щодо добровільного об'єднання територіальних громад Конституції та законом України сільські, селищні, міські ради приймають рішення про добровільне об'єднання територіальних громад або про проведення місцевого референдуму щодо підтримки об'єднання територіальних громад.

3. У разі встановлення невідповідності проекту рішення щодо добровільного об'єднання територіальних громад Конституції та закона України Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласна державна адміністрація повертає його на доопрацювання у порядку, встановленому Законом.

4. У разі прийняття сільськими, селищними, міськими радами рішень про добровільне об'єднання територіальних громад, а також у разі підтримки добровільного об'єднання територіальних громад на місцевому референдумі сільський, селищний, міський голова територіальної громади в якій ініційовано питання про добровільне об'єднання територіальних громад, звертається до Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласної державної адміністрації з пропозицією звернутися до Центральної виборчої комісії для прийняття нею рішення про призначення перших виборів депутатів сільської, селищної, міської ради та відповідного сільського, селищного, міського голови в установленому законом порядку.

5. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласна державна адміністрація протягом 10 робочих днів з дня отримання рішень про добровільне об'єднання територіальних громад у разі їх відповідності висновку, передбаченому законом,

звертається до Центральної виборчої комісії для прийняття нею рішення про призначення перших виборів депутатів сільської, селищної, міської ради та відповідного сільського, селищного, міського голови в установленому законом порядку.

Про таке звернення Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласна державна адміністрація одночасно інформує Верховну Раду Автономної Республіки Крим, відповідні обласні ради, відповідні ради, що прийняли рішення про добровільне об'єднання територіальних громад.

ТЕМА 7. УТВОРЕННЯ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

1. Об'єднання територіальна громада вважається відповідно до Закону « Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 04.09.2015 р. з дня набрання чинності рішеннями всіх рад, що прийняли рішення про добровільне об'єднання територіальних громад, або з моменту набрання чинності рішенням про підтримку добровільного об'єднання територіальних громад на місцевому референдумі та за умови відповідності таких рішень висновку, передбаченому частиною ст. 7 цього Закону.

2. Повноваження органів місцевого самоврядування, сільського, селищного, міського голови територіальних громад, що об'єдналися, припиняються з моменту набуття повноважень новообраними органами місцевого самоврядування, сільським, селищним, міським головою територіальної громади, утвореної внаслідок об'єднання.

3. Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласна рада одночасно з прийняттям рішення про утворення об'єднаної територіальної громади призначає перші місцеві вибори депутатів сільської, селищної, міської ради об'єднаної територіальної громади та відповідно сільського, селищного, міського голови.

4. Органи місцевого самоврядування об'єднаної територіальної громади є правонаступниками активів і пасивів (зобов'язань) органів місцевого самоврядування територіальних громад, що об'єдналися.

5. Бюджети територіальних громад, що об'єдналися, виконуються окремо до закінчення бюджетного періоду.

6. Бюджет об'єднаної територіальної громади розробляється з урахуванням особливостей підготовки місцевих бюджетів, визначених бюджетним законодавством.

7. Заходи щодо припинення внаслідок ліквідації органів місцевого самоврядування територіальних громад, що об'єдналися, як юридичних осіб здійснює ліквідаційна комісія відповідно до закону, яка утворюється новообраною сільською, селищною, міською радою.

8. У період з дня набрання чинності рішеннями сільських, селищних, міських рад про добровільне об'єднання територіальних громад, а також у разі підтримки добровільного об'єднання територіальних громад на місцевому референдумі, до формування органів місцевого самоврядування об'єднаної громади відчуження,

передача в оренду (користування), заставу (іпотеку), лізинг, концесію, оперативне управління об'єктів комунальної власності територіальних громад, що об'єдналися, забороняється.

ТЕМА 8. ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ДОБРОВІЛЬНОГО ОБ'ЄДНАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

1. Держава здійснює інформаційно-просвітницьку, організаційну, методичну та фінансову підтримку добровільного об'єднання територіальних громад.

2. Організаційну підтримку та інформаційно-просвітницьке сприяння добровільному об'єднанню територіальних громад забезпечують Рада міністрів автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації.

3. Методичне забезпечення добровільного об'єднання територіальних громад, визначення обсягів та форми підтримки здійснює центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері територіальної організації влади, адміністративно-територіального устрою, розвитку місцевого самоврядування.

4. Держава здійснює фінансову підтримку добровільного об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст шляхом надання об'єднаній територіальній громаді коштів у вигляді субвенцій на формування відповідної інфраструктури згідно з планом соціально-економічного розвитку такої територіальної громади.

5. Пропозиції щодо надання фінансової підтримки об'єднаній територіальній вносяться Радою міністрів Автономної Республіки Крим, відповідною обласною державною адміністрацією за поданням місцевої ради об'єднаної територіальної громади Кабінету Міністрів України не пізніше 15 липня, що передбачує бюджетному періоду, в якому передбачається надання такої фінансової підтримки.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
л		прк	лаб	інд	ср	л		прк	лаб	інд	ср	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	14.
Тема 1. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в	17	2	4	--	--	11	18	2	2	---	--	14

Україні												
Тема 2. Принципи добровільного об'єднання територіальних громад	17	2	4	--	--	11	16	2	--	---	--	14
Тема 3. Субекти та умови добровільного об'єднання територіальних громад	17	2	4	--	--	11	18	2	2	---	--	14
Тема 4. Ініціювання добровільного об'єднання територіальних громад	17	2	4	--	--	11	16	2	--	---	--	14
Тема 5. Порядок підготовки проектів рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад	16	2	4	--	--	10	19	--	2	---	--	17
Тема 6. Підготовка висновку Ради міністрів Автономної республіки Крим, обласної державної адміністрації, щодо добровільного об'єднання територіальних громад	17	2	4	--	--	11	16	2	--	---	--	14
Тема 7. Утворення об'єднаних територіальних громад	17	2	4	--	--	11	16	--	2	---	--	14
Тема 8. Державна підтримка добровільно об'єднаних територіальних громад	17	2	4	--	--	11	16	2		---	--	14
Разом:	135	16	32			87	135	12	8	---	---	115

Лекційний курс (денна - 16 год., заочна – 12 год.)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)	Кількість годин (заочна)
1.	Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні	2	2
2.	Принципи добровільного об'єднання територіальних громад	2	-
3.	Суб'єкти та умови добровільного об'єднання територіальних громад	2	2
4.	Ініціювання добровільного об'єднання територіальних громад	2	2
5.	Порядок підготовки проектів рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад.	2	2
6.	Підготовка висновку Ради міністрів Автономної республіки Крим, обласної державної адміністрації щодо добровільного об'єднання територіальних громад.	2	-
7.	Утворення об'єднаних територіальних громад	2	2
8.	Державна підтримка добровільно об'єднаних територіальних громад	2	2
Всього:		16	12

Практичні заняття (денна - 32 год., заочна – 8 год.)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)	Кількість годин (заочна)
I.	II.	III.	
1.	Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні	2	2
2.	Проаналізувати і обговорити хід реформи об'єднання територіальних громад в одному із регіонів(області) України, згідно з планом.	2	2
3.	Принципи добровільного об'єднання територіальних громад	2	-
4.	Проаналізувати і обговорити хід реформи об'єднання територіальних громад, дотримання основних принципів реформи в одному із регіонів(області) України, згідно з планом.	2	-
5.	Суб'єкти та умови добровільного об'єднання територіальних громад	2	2
6.	Проаналізувати і обговорити результати реформи в одному із регіонів України, звернувши увагу надіяльність суб'єктів	2	-

	об'єднання територіальних громад.		
7.	Ініціювання добровільного об'єднання територіальних громад	2	-
8.	Проаналізувати і обговорити наслідки реформи об'єднання територіальних громад в конкретній області, звернувши увагу на процес ініціювання об'єднання, відповідно до плану.	2	-
9.	Порядок підготовки проектів рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад	2	-
10.	Проаналізувати і обговорити результати реформи об'єднаних територіальних громад в одному із регіонів України, звернувши увагу на якість підготовки проектів рішень про об'єднання громад.	2	-
11.	Підготовка висновку Ради міністрів Автономної республіки Крим, обласної державної адміністрації щодо добровільного об'єднання територіальних громад.	2	-
12.	Проаналізувати і обговорити наслідки реформи об'єднання територіальних громад в одному з регіонів України, звернувши увагу на висновки діяльність обласної державної адміністрації щодо об'єднання громад, відповідно до плану.	2	-
13.	Утворення об'єднаних територіальних громад	2	-
14.	Проаналізувати і обговорити процес утворення територіальних громад в одному із регіонів України, згідно з планом.	2	-
15.	Державна підтримка добровільно об'єднаних територіальних громад	2	2
16.	Проаналізувати і обговорити результати різних форм державної підтримки в одному із регіонів України, згідно з планом студентського моніторингу.	2	-
Всього:		32	8

Самостійна робота (денна - 58 год., заочна – 70 год.)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)	Кількість годин (заочна)
I.	II.	III.	
1.	Поняття децентралізації публічної влади в Україні та її значення.	11	14
2.	Концепція місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні.	11	14
3.	Принципи реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади.	11	14
4.	Основні етапи (кроки) реформи децентралізації публічної влади в Україні.	11	14
5.	Розробка перспективного плану формування територій громад Автономної республіки Крим, області.	10	17
6.	Функції та повноваження представників державної влади (проектів) у регіонах і областях.	11	14
7.	Функції та повноваження старост у населених пунктах громади.	11	14
8.	Державна підтримка добровільного об'єднання територіальних громад.	11	14
Всього:		87	115

. 5. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Знання та навички студентів, отримані при засвоєнні навчальної дисципліни «Децентралізація публічної влади в Україні», оцінюється за рейтинговою системою.

Форми поточного контролю включають: оцінювання виконання домашніх самостійних завдань, тестів та контрольних робіт, виконаних студентами під час практичних занять.

Студент може отримати максимально 50 балів за усні відповіді або виконання тестів чи контрольних робіт, задач та інших завдань на практичних заняттях.

Неготовність до заняття або незадовільна відповідь (розв'язання задачі) також підлягають відповідній оцінці і студенту виставляється “0” балів. Студент повинен перездати незадовільну оцінку протягом двох тижнів і отримати позитивну оцінку, яка враховується під час визначення середнього балу поточної успішності. Не перескладена заборгованість тягне виставлення за іспит оцінки «0» FX.

Формою підсумкового контролю знань та навичок студентів по дисципліні є іспит, на якому результати їх навчальної роботи оцінюються за весь період вивчення дисципліни за 50 – бальною шкалою. Іспит проводиться в усній формі.

За результатами вивчення дисципліни при складанні іспиту студент отримує підсумкову оцінку за 100-бальною системою, яка розраховується як середньозважене оцінок за поточну успішність і оцінки за іспит.

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО НАРАХОВУЮТЬСЯ СТУДЕНТАМ

Розподіл балів, які отримують студенти для екзамену

Поточна успішність	Іспит	Сума
T1-T8	T1-T8	
50	50	100

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою (для екзаменів і заліків).

- максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни, яка завершується екзаменом, становить за поточну успішність 50 балів, на екзамені – 50 балів;
- при оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами.

Шкала оцінювання: Університету, національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Визначення	За національною шкалою	
			Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку	Залік
90 – 100	A	<i>Відмінно</i>	<i>Відмінно</i>	<i>Зараховано</i>
81-89	B	<i>Дуже добре</i>	<i>Добре</i>	
71-80	C	<i>Добре</i>		
61-70	D	<i>Задовільно</i>		
51-60	E	<i>Достатньо</i>	<i>Задовільно</i>	

90-100 балів (відмінно) - виставляється студенту, який дав повну і правильну відповідь на всі питання, що базуються на знанні нормативно-правових актів, судової практики та спеціальної літератури. Прояви уміння застосування набутих знань до конкретних суспільно-економічних ситуацій та здібності аналізу джерел вивчення даного курсу.

81-89 балів (дуже добре) - виставляється студенту, який дав не цілком повну але правильну відповідь на всі питання, що базуються на знанні предмету.

71-80 балів (добре) - виставляється студенту, який дав повну і правильну відповідь, але не на всі питання, або відповідь не базується на всіх складових джерелах вивчення. Тобто знав нормативно-правовий акт та судову практику але не знав інформації, що міститься у спеціальній літературі, чи інформації, яка міститься у

інших джерелах. Однак у підсумку його відповідь повинна базуватись не менше ніж на двох базових джерелах.

61-70 балів (задовільно) - виставляється студенту, який не дав вичерпної детальної відповіді на питання контрольних завдань і яка базується тільки на одному із рекомендованих джерел вивчення матеріалу.

51-60 балів (достатньо) - виставляється студенту, який не дав вичерпної (достатньої) відповіді на питання контрольних завдань та не може назвати джерела інформації навчальної дисципліни.

0-50 балів (незадовільно) - виставляється студентові, який виявив значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, незнайомий з основною юридичною літературою з дисципліни.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Проект Закону про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади) [Електронний ресурс]- Режим доступу:http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55812
3. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/157-19>
4. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні» [Електронний ресурс]. - Режим доступу:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>
5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Методики формування спроможних територіальних громад». [Електронний ресурс]- Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/214-2015-%D0%BF>
6. Прес-центр ініціативи «Децентралізація влади» [Електронний ресурс]- Режим доступу: <http://decentralization.gov.ua/>
7. Казюк Я. М. Місцеві бюджети 159 об'єднаних територіальних громад: перше півріччя 2016 р. [Електронний ресурс]- Режим доступу: http://decentralization.gov.ua/pics/attachments/Monitoriing_OTG.pdf
8. Казюк Я. М. Виконання доходів місцевих бюджетів за 9 місяців 2016 року [Електронний ресурс]. - Режим доступу: [http://decentralization.gov.ua/pics/attachments/Broshura_9_misyaciv_\(ostat_var\).pdf](http://decentralization.gov.ua/pics/attachments/Broshura_9_misyaciv_(ostat_var).pdf)
9. Агенція інформації та аналітики Гал-Інфо громади насамперед відновлюють інфраструктуру [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://galinfo.com.ua/>
10. Офіційний веб-сайт Львівської обласної державної адміністрації – Обласна рада розглянула проект Перспективного плану об'єднання територіальних громад. [Електронний ресурс]- Режим доступу: <http://loda.gov.ua/news?id=17392>
11. Малієнко О. Об'єднання громад і перспективний план: від моделювання до реалізації// ж-л. Віче, № 17, вересень 2015.
12. Бориславська О., Заверуха І., Захарченко Е. та ін.. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України / Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO. – к. : тов. «Софія». – 2012. 128 с.
13. Гураль П. Система місцевого самоврядування в Україні та проблеми її модернізації // Бидгосько-Львівські студії. Право – Місцеве самоврядування – Економіка т. 1 Bydgoszcz 2015. с. 19-27.
14. Гураль П. Децентралізація влади в Україні: теорія і практика. // Проблеми державотворення і захист прав людини в Україні/ матеріали ХХІ звітної науково-практичної конференції ч. 1, 4-5 лютого 2016 р.) Львів. 2016. С. 134-137.
15. Гураль П. Реформи місцевого самоврядування в Україні та Республіці Польща.// Студії з права, адміністрації та управління університету Казимира Великого в Бидгощі. Бидгосько-Львівський випуск – Право – Місцеве самоврядування – економіка. № 9. – 2016 р. с. 215- 226.
16. Дзюпин М. Перший рік добровільного об'єднання громад: судова практика: [Електронний ресурс]- Режим доступу: <http://blog.liga.net/user/mdzyupyn/article/21728.aspx>

8. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Верховна Рада України

<http://www.rada.gov.ua>

Кабінет Міністрів України

<http://www.kmu.gov.ua>

<https://decentralization.gov.ua/>

ПАКЕТ КОНТРОЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

спеціального курсу «Децентралізація публічної влади в Україні: теорія та практика»

1. Яка спільнота не є територіальною громадою:

- територіальна громада села або добровільного об'єднання в сільську громаду кількох сіл;
- територіальна громада селища;
- територіальна громада міста;
- територіальна громада сільського району;
- територіальна громада села.

2. Згідно Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» територіальна громада це:

- жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів кількох сіл, що мають єдиний адміністративний центр;
- жителі, об'єднані тимчасовим проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів кількох сіл, що мають єдиний адміністративний центр;
- жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є відносно самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів кількох сіл, що мають спільний адміністративний центр;
- жителі, об'єднані постійним перебуванням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або примусове об'єднання жителів кількох сіл, що мають єдиний адміністративний центр;
- жителі, об'єднані тимчасовим перебуванням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або примусове об'єднання жителів кількох сіл, що мають єдиний адміністративний центр

3. Територіальні громади в порядку, встановленому законом, можуть:

- об'єднуватися в одну обласну територіальну громаду;
- об'єднуватися в одну сільську, селищну, міську територіальну громаду;
- об'єднуватися в одну районну територіальну громаду;
- об'єднуватися в одну районну у місті територіальну громаду;
- в міжрайонну територіальну громаду.

4. Територіальні громади в порядку, встановленому законом, можуть:

- утворювати єдині органи місцевого самоврядування;
- утворювати спільні органи місцевого самоврядування;
- утворювати єдиноначальні органи місцевого самоврядування;
- утворювати державні органи місцевого самоврядування;
- утворювати міждержавні органи місцевого самоврядування.

5. Територіальні громади села, селища, міста, що добровільно об'єдналися в одну територіальну громаду, можуть:

- виключитися із складу об'єднаної територіальної громади в порядку, визначеному законом;
- вийти із складу об'єднаної територіальної громади в довільному порядку;
- вийти із складу об'єднаної територіальної громади в порядку, визначеному законом;
- вийти із складу об'єднаної територіальної громади в порядку, визначеному міжмуніципальною угодою;
- вийти із складу об'єднаної територіальної громади в порядку виголошення відповідної заяви.

6. Яка мета децентралізації влади в Україні:

- зменшення кількості територіальних громад;
- матеріально-фінансове зміцнення територіальних громад через їх об'єднання;
- зменшення кількості місцевих бюджетів;

- зменшення кількості службовців апарату органів місцевого самоврядування;
- морально-психологічне утвердження територіальних громад через їх об'єднання.

7. Які відносини регулює Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад»?:

- відносини, що виникають у процесі об'єднання сільських і селищних громад;
- відносини, що виникають у процесі добровільного об'єднання сільських громад;
- відносини, що виникають у процесі об'єднання сільських і міських громад;
- відносини, що виникають у процесі добровільного об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст;
- відносини, що виникають у процесі об'єднання районних громад.

8. Хто є суб'єктами добровільного об'єднання територіальних громад:

- спільні територіальні громади сіл, селищ, міст;
- сусідні територіальні громади сіл, селищ, міст;
- суміжні територіальні громади сіл, селищ, міст;
- спірні територіальні громади сіл, селищ, міст;
- без балансові територіальні громади сіл, селищ, міст

9. Основні умови добровільного об'єднання територіальних громад:

- у складі об'єднаної територіальної громади не може існувати іншої територіальної громади, яка має свій представницький орган місцевого самоврядування;
- у складі об'єднаної територіальної громади може існувати інша територіальна громада, яка має свій представницький орган місцевого самоврядування;
- у складі об'єднаної територіальної громади не може існувати іншої територіальної громади, яка має свій виконавчий орган місцевого самоврядування;
- у складі об'єднаної територіальної громади може існувати інша територіальна громада, яка має свій виконавчий орган місцевого самоврядування;
- у складі об'єднаної територіальної громади не може існувати іншої територіальної громади, яка має представницький орган місцевого самоврядування іншої громади;

10. Основні умови добровільного об'єднання територіальних громад:

- якість та доступність публічних послуг, що надаються в об'єднаній територіальній громаді, можуть бути нижчими, ніж до об'єднання;
- якість та доступність публічних послуг, що надаються в об'єднаній територіальній громаді, не можуть бути нижчими, ніж до об'єднання;
- якість та доступність публічних послуг, що надаються в об'єднаній територіальній громаді, повинні бути нижчими, ніж до об'єднання;
- якість та доступність публічних послуг, що надаються в об'єднаній територіальній громаді, мають бути нижчими, ніж до об'єднання;
- усі варіанти є правильними.

11. Хто із перелічених суб'єктів може бути ініціатором добровільного об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст:

- не менш як четвертина депутатів від загального складу сільської, селищної, міської ради;
- не менш як одна десята депутатів від загального складу сільської, селищної, міської ради;
- не менш як одна п'ята депутатів від загального складу сільської, селищної, міської ради;
- не менш як третина депутатів від загального складу сільської, селищної, міської ради;
- не менш як одна четверта депутатів від загального складу сільської, селищної, міської ради.

12. Хто із перелічених суб'єктів може бути ініціатором добровільного об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст:

- члени територіальної громади в порядку громадського слухання;
- члени територіальної громади в порядку громадської ініціативи;
- члени територіальної громади в порядку місцевої ініціативи;

- члени територіальної громади в порядку місцевого слухання;
- члени територіальної громади в порядку громадського бюджету.

13. Хто із перелічених суб'єктів може бути ініціатором добровільного об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст:

- голова районної ради;
- сільський, селищний, міський голова;
- голова обласної ради;
- голова Верховної Ради України;
- Прем'єр-міністр України.

14. Співробітництво територіальних громад здійснюється у формі:

- реалізації окремих проектів, що передбачає координацію діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначений період ресурсів з метою окремого здійснення відповідних заходів;
- реалізації суміжних проектів, що передбачає співпрацю в діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначений період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів;
- реалізації спільних проектів, що передбачає координацію діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначений період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів;
- реалізації спільних проектів, що передбачає співпрацю в діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначений період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів;
- усі варіанти є правильними.

15. Хто із перелічених суб'єктів може бути ініціатором співробітництва територіальних громад:

- члени територіальної громади в порядку громадського слухання;
- члени територіальної громади в порядку місцевої ініціативи;
- члени територіальної громади в порядку громадської ініціативи;
- члени територіальної громади в порядку місцевого слухання;
- члени територіальної громади в порядку громадського бюджету.

16. Хто із перелічених суб'єктів може бути ініціатором співробітництва територіальних громад:

- сільський, селищний, міський голова;
- староста;
- голова районної та обласної ради;
- голова виконавчого комітету сільської, селищної, міської ради;
- голова Верховної Ради України.

17. Хто із перелічених суб'єктів може бути ініціатором співробітництва територіальних громад:

- члени Кабінету Міністрів України;
- депутати Верховної Ради України;
- депутати районної ради;
- депутати обласної ради;
- депутати сільської, селищної, міської ради.

18. Держава стимулює співробітництво територіальних громад у разі, якщо:

- співробітництво здійснюється більш як двома суб'єктами співробітництва;
- співробітництво здійснюється більш як трьома суб'єктами співробітництва;
- співробітництво здійснюється більш як чотирма суб'єктами співробітництва;
- співробітництво здійснюється більш як п'ятьма суб'єктами співробітництва;
- співробітництво здійснюється більш як десятьма суб'єктами співробітництва.

19. Держава стимулює співробітництво територіальних громад у разі, якщо:

- забезпечується широка участь політичних партій у здійсненні співробітництва;
- забезпечується широка участь депутатів у здійсненні співробітництва;
- забезпечується широка участь громадськості у здійсненні співробітництва;
- забезпечується широка участь місцевих осередків політичних партій у здійсненні співробітництва;
- забезпечується широка участь державних службовців у здійсненні співробітництва.

20. Що таке співробітництво територіальних громад:

- відносини між двома або більше територіальними громадами, що здійснюються на законних засадах;
- відносини між двома або більше територіальними громадами, що здійснюються на паритетних засадах;
- відносини між двома або більше територіальними громадами, що здійснюються на міждоговірних засадах;
- відносини між двома або більше територіальними громадами, що здійснюються на міждержавних засадах;
- відносини між двома або більше територіальними громадами, що здійснюються на договірних засадах.

21. Яка діяльність територіальної громади не визначається як форма діяльності:

- місцеві вибори;
- місцеві референдуми;
- загальні збори громадян;
- контрольна діяльність;
- громадські слухання.

22. З якою метою приймається Статут територіальної громади:

- з метою більш ефективної організації діяльності територіальної громади;
- з метою врахування історичних, національно-культурних, соціально-економічних та інших особливостей;
- з метою конкретизації норм закону «Про місцеве самоврядування в Україні»;
- з метою конкретизації норм Конституції України;
- з метою поліпшення координаційної роботи всіх органів місцевого самоврядування.

23. Коли може бути застосоване обмеження прав територіальних громад на місцеве самоврядування:

- в умовах економічної кризи;
- в умовах реформи децентралізації;
- в умовах політичної кризи;
- в умовах воєнного стану;
- в умовах незвичайного стану.

24. Коли може бути застосоване обмеження прав територіальних громад на місцеве самоврядування:

- в умовах надзвичайного стану;
- в умовах політичної кризи;
- в умовах дестабілізуючого стану;
- в умовах терористичного стану;
- в умовах тяжкого економічного стану.

25. Хто із перелічених суб'єктів може бути ініціатором співробітництва територіальних громад:

- органи самоорегуляції населення відповідної території;
- органи самоорганізації населення відповідної території;
- органи самоорганізації населення сусідніх територіальних громад;
- органи самоорганізації населення відповідної області;
- органи самоорганізації населення відповідної громади.

26. Яка спільнота є територіальною громадою:

- територіальна громада села або добровільного об'єднання в сільську громаду кількох сіл;
- територіальна громада району;
- територіальна громада регіону;
- територіальна громада асоціації сіл;
- територіальна громада сільського району.

27. Добровільне об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст здійснюється з дотриманням принципу:

- доброчесності;
- примусовості;
- добровільності;
- адміністративного контролю;
- адміністративного нагляду.

28. Добровільне об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст здійснюється з дотриманням принципу:

- повсякденності місцевого самоврядування;
- повсюдності місцевого самоврядування;
- повноти місцевого самоврядування;
- повноважності місцевого самоврядування;
- повсякчасності місцевого самоврядування.

29. Добровільне об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст здійснюється з дотриманням принципу:

- муніципальної підтримки;
- міждержавної підтримки;
- державної підтримки;
- міжнародної підтримки;
- законодавчої підтримки.

30. Хто розробляє перспективний план формування територій громад області:

- обласна державна адміністрація;
- обласна рада;
- міжобласна рада;
- районна рада;
- сільська, селищна, міська рада.